



**Una obra desconeguda d'Isidre
Espinalt: la imatge de sant
Francesc Xavier de l'església de
Santa Maria de Montblanc (1729)**

Gabriel Serra Cendrós

Una obra desconeguda d'Isidre Espinalt: la imatge de sant Francesc Xavier de l'església de Santa Maria de Montblanc (1729)

Gabriel Serra Cendrós

Mossèn Pau Queralt, 12
43400 Montblanc

Paraules clau: història de l'art, escultura, Isidre Espinalt, segle XVIII, Montblanc, Sarra, sant Francesc Xavier

Els Espinalt són una de les nissagues d'artistes més ben conegudes i analitzades de la nostra comarca.¹ La vida i l'obra dels seus membres, en línies generals, ha estat molt ben estudiada. Malgrat això, la recerca als arxius continua aportant dades que confirmen la gran reputació que van tenir els membres de la família Espinalt durant molts i molts anys arreu de la comarca, especialment al llarg del segle XVIII.²

Hom ha localitzat a l'Arxiu Parroquial de Santa Maria de Montblanc un rebut firmat per Isidre Espinalt el dia 12 d'agost del 1729 en el qual reconeix haver rebut 35 rals "per la figura de Snt. Frco. Xavier per la basina".³ El rebut deixa clar que la imatge formava part del conjunt de la capella de Sant Francesc Xavier de l'església de Santa Maria de Montblanc.⁴ I, concretament, de la bacina que s'emprava per a recollir les almoines i els donatius dels fidels.

Avui sabem que aquesta capella s'havia anat reformant des de finals del segle XVII i primeres dècades del segle XVIII mercès a l'impuls que van donar a la

¹ Entre els molts articles sobre la seva vida i obra destaquen els de Carles Dorico i Alujas, "Els escultors sarraïencs de la família Espinalt i les seves obres", *Aplec de Treballs* 16 i 18 (Montblanc): 71-118 i 131-166.

² I no sols a la comarca: quan el 1730 la vila de Cornudella va encarregar a l'escultor barceloní Mateu Matiello que fes un nou altar per a l'església de Santa Maria, va especificar que havia de seguir l'estil d'Isidre Espinalt. Vegeu Ezequiel Gort Juanpere, *Història de Cornudella de Montsant*.

³ Arxiu Parroquial de Montblanc, Quadern d'eixides de Sant Francesc Xavier, reg. 115.12.

⁴ Aquesta capella, la segona capella lateral dreta, està actualment sota l'advocació de Sant Maties.

fixades del que pagara la dita Miquel Cantó
 Com a Mestre del dit Barro de Sant Jaume
 als 3 de Abril 1728. fins als 2 de Abril 1729

Po he pagat a Joseph Rosell per aver treballat
 Campare grossos als festes del die 2 de Abril
 1728 deusou die 20 de Conto de lo firmo de
 dit Rosell al per die # 109

dia 22 de may de 1729 se rebut lo pome
 de la quaresma del Sr Miquel cantó
 lo tt. de die una libra setze sou y 1/2
 per lo sermo de Sr Francisco xavit
 lo pome de la quaresma

M. de Juny 1729 he pagat a Sr Pere
 Mestre de Capella Barro per aver treballat
 a taula de Capella del Barro de Sant Jaume
 del sou die # 119

Dicha Sr Barro firmat que t'inch
 abas d' M^o Miquel Cantó 35 dats son
 per la figura de Sant fraco xavier
 a lo Barro en Mon Btonch
 agonal 12 d' 1729

Isidro Espinalt Mestre

Document en què Isidre Espinalt firma la recepció de l'import del treball fet.



Imatge de Sant Francesc Xavier del retaule de la capella del seu nom a l'església de Santa Maria de Montblanc.

confraria que hi tenia la seu, entre d'altres, Mn. Francesc Murtra i Magrinyà⁵ o el mecenes Simó Vinyes.

Aquesta imatge de Sant Francesc Xavier, doncs, devia formar part del magnífic conjunt artístic que allotjava aquesta capella,⁶ juntament amb l'altar, el retaule de Sant Francesc Xavier i la fornícula que guardava el reliquiari del sant. El document indica que la talla estava destinada a la plàtera de la capella. Aquestes safates acostumaven a portar una imatge del sant per al qual es feia la capta enroscada al centre.⁷

La presència d'un Espinalt treballant a Montblanc l'any 1729 no seria gens estranya. Tot sembla que indiqui que, passada la guerra de Successió, la vila va viure uns anys de prosperitat econòmica que van afavorir la reconstrucció de la població i dels seus edificis religiosos. Uns anys abans, el 1723, els Espinalt ja havien treballat en la construcció del sagrari del santuari de la Mare de Déu de la Serra.

Dades de l'estudi

Rebuda, abril del 2005; acceptació: abril del 2005.

⁵ Mn. Francesc Murtra és un dels grans plebans que, al llarg dels segles, han regit la parròquia montblanquina.

⁶ Per a una descripció dels elements podeu consultar Pau Queralt, "La relíquia de Sant Francesc Xavier", *Aires de la Conca* (Montblanc), 24 de desembre de 1926: 6. El retaule i la fornícula eren obres de l'escultor vallenc Antoni Veciana i del daurador montblanquí Pau Morales. Van ser realitzats entre els anys 1712 i 1713; Antoni Palau i Dulcet, *Guia de Montblanch* (Barcelona: Impremta Romana, 1931), 88-89; Francesc i Badia Batalla, "Els monuments i objectes d'interès artístic desapareguts o destruïts l'any 1936", *Aplec de Treballs* 9 (Montblanc, 1989), 99

⁷ Maria Serra París i Tomàs, "Els barris de Montblanc, una institució en crisi", *Aplec de Treballs* 3 (Montblanc, 1980), 24.